

N.F.S. Grundtvig “[Tale ved åbningen af Marielyst Højskole 5. november 1866]”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.11, november 2017

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1866 (SJ: 1401)

Teksten er etableret af Henrik Yde

Punktkommentarer og tekstredegørelse er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen, Steen Tullberg og Kirsten Vad

Indledning er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.theol. K.E. Bugge

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

|A:23

“Det gaaer aabenbar fremad med Bonde-Høiskolerne,” det siger nu baade Venner og Fiender, saa det tør vi dristig tro er sandt, og selv lægger vi naturligviis til, det er meget godt, uden at bryde os om, at de andre siger, det er meget slemt, thi det følger af sig selv, at hvad der i den Henseende er godt for os, det er slemt for dem, og hvad der er godt igrunden og godt for det Hele, det nødes vi paa begge Sider til at lade Tiden vise.

Hvorvidt vi imidlertid tør haabe, at det fremdeles vil gaae fremad med Bonde-Høiskolerne, det kommer an paa hvad Grunden er til, at det for Øieblikket gaaer fremad, og med et Par Ord derom, vil jeg byde Ungkarlene velkomne som iaar, ogsaa talrigere end før, giæste *Marielyst*.

Grunden til, at mens der for 15 Aar siden, da *Kold* i Fyen oprettede den første Bonde-Høiskole i *Kongeriget*, kun forud meldte sig en *eneste* Lærling, saa er der nu hele ti saadanne Høiskoler igang, vel med over femhundrede Lære-Svende, Grunden dertil kunde vi vel fristes til at søge deri, at vi havde gjort vore Sager saa godt, at Folk havde faaet Øinene op for saadanne Skolers Uundværlighed.

Dette vilde dog knap holde Stik, thi der er vist endnu kun meget

Faa hos os, der har faaet Øinene op for, hvad det er for en Oplysning og Dannelse, der, saavidt muelig, skal være fælles for alle Danske Mennesker, enten de saa har meest Lyst og Leilighed til at leve som Agerdyrkere eller Fiskere, Haandværkere eller Kiøbmænd, Kunstnere eller Boglærde, saa at, dersom Folk skulde gaae efter den Skole-Forstand, de selv har paa, enten *Dansk* eller *Tysk* er bedst at faae Forstand af, og om man har bedre af at høre paa et levende, oplyst Menneske end af at læse mange Bøger, da sendte næppe ret mange endnu deres Sønner og Døttre til vore Høiskoler for *Modersmaal* og *Fæderneland*, og allersidst til den saakaldte *Grundtvigs* Høiskole, som de Lærde jo siger, skal være rent splittergal.

Nei, Grunden til, at der kommer flere og flere ogsaa til *Marielyst*, er sikkert den, som jeg ogsaa ligefra først af har regnet paa, at *Danske Folk* baade Mænd og Kvinder følge langt mere deres Hjertes Indskydelse end deres Forstands Oplysning, og at de meer og meer faaer en Fornemmelse af, at de trænger til saadan noget som vi love at meddele de Unge eller at vække hos dem, ja, at de trænger ikke blot til at vide, hvordan de er vendt, men ogsaa til at have bedre Fornøielse af Livet end de længe har havt og end den, man løber efter i Kiøbenhavn og de andre Kiøbstæder.

Ja, kiender jeg mine Landsmænd ret, da er det især den gode Fornøielse Folk kan mærke, der findes paa vore Høiskoler og udgaaer derfra, som efterhaanden skaffer dem bedre Søgning og Yndest hos Folket, og at det ikke blot er i Sælland og Fyen, men ogsaa hos de mere alvorlige og adstadige *Jyder*, deri er jeg nylig bleven mægtig bestyrket ved en aldeles sikker Efterretning fra gode Venner dybt inde i Jylland.

Der er nemlig ikke blot en ærværdig gammel Kone, som da hun havde hørt *Kolds* Fortælling om sit Skole-Liv ved sidste Vennemøde læse op, i flere Dage næsten slet ikke talte om andet, saa Husets Folk sagde for Løier, at hun reiste sikkert næste Sommer over til Fyen, for at gaae i *Kolds* Skole, nei, skiøndt jeg allerede kalder det meget, saa er det dog i mine Øine meget mere, at der nylig i samme Egn var et stort Bonde-Bryllup, hvor der som sædvanlig blev ædt og drukket tilbørlig og siden spillet op og dandset af alle Livsens Kræfter, men saa var der da endeel Mænd og Kvinder, med et Par unge Skolelærere i Spidsen, som satte sig ned i en egen Stue og talde sammen om allehaande danske Ting, og sang danske Viser baade gamle og ny, og inden man vidste det, blev Stuen fuld af Dandsere og Dandserinder, som hørde til og, saavidt de kunde, sang med, saa tilsidst tog alle Spillemandene sig ogsaa en Hviletid, saa Dandse-Lystigheden afbrød sig selv i hele to Timer for den danske Folkesangs Skyld, og et lykkeligere Varsel for den danske Folke-Skole har jeg aldrig hørt, men et lykkeligere Varsel, mener jeg ogsaa, man skulde aldrig forlange.

